

POSTANOWIENIE

27 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 27 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa D. W. i M. W.
przeciwko A. B.
o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną,
na skutek skargi kasacyjnej A. B.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z 10 grudnia 2020 r., I ACa 227/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego A. B. na rzecz powodów D. W. i M. W. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany A. B. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 10 grudnia 2020 r., w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną którym, na wskutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 października 2018 r. apelację tę oddalono.

W skardze kasacyjnej pełnomocnik pozwanego wniósł o jej przyjęcie do rozpoznania powołując się w uzasadnieniu na przesłankę z art. 398⁹ §1 pkt 4) k.p.c., to jest oczywistą zasadność skargi, która przejawiała się, w szczególności, w

tym, że Sąd Apelacyjny w Lublinie zaaprobował i uzupełnił wadliwą kwalifikację prawną stanu faktycznego dokonaną w przedmiotowej sprawie przez Sąd I instancji „w zakresie wystąpienia wszystkich przesłanek, które implikują udzielenie ochrony prawnej roszczeniu powodów w przedmiocie stwierdzenia względnej bezskuteczności czynności prawnej zbycia ogółu praw i obowiązków w „B.” A. B., K. W. spółka jawna z siedzibą w K.”. Nadto „pozwany kwestionuje pogląd Sądu Apelacyjnego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 10 grudnia 2020 r. prowadząca do uznania, iż w przedmiotowej sprawie można zidentyfikować relewantny dla instytucji skargi pauliańskiej łańcuch kauzalny. W dalszej kolejności skarżący, tytułem wykazania powołanej przesłanki przedsądu, stwierdził, że „decyzja o wniesieniu skargi kasacyjnej na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 10 grudnia 2020 r. jest również rezultatem wadliwej wykładni nieostrego pojęcia „osoby będącej w bliskim stosunku z dłużnikiem z art. 527 § 3 k.c. poprzez uznanie, że jej podmiotowy zakres obejmuje osobę, która łączy z dłużnikiem stosunki zawodowe, czyli pozwanego w niniejszej sprawie”. Zarzucił też Sądowi II instancji, że „próba stworzenia *in abstracto* katalogu, rodzajów stosunków bliskości winna być skonfrontowana z materiałem dowodowym będącym w dyspozycji sądu rozpoznającego konkretny stan faktyczny o indywidualnych właściwościach.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna nie wypełnia ustawowych przesłanek koniecznych dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne;
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów;
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi

swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Skarżący nie wykazał w wystarczający sposób, iż rekomendowana przez niego Sądowi Najwyższemu skarga kasacyjna kwalifikuje się do przyjęcia z uwagi na jej oczywistą zasadność.

Odnosnie do wyodrębnionych w orzecznictwie Sądu Najwyższego kryteriów, dotyczących przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność stwierdzono, między innymi, że w motywach wniosku o przyjęcie skargi należy zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się rzeczona oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08). W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodował wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08). Nadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono, iż Sąd ten, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem

faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06). Nadto oceniając wynikającą z art. 398⁹ § 1 pkt 4) k.p.c. przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy dostrzec, że ma ona charakter wyjątkowy. Oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić *prima vista*, bez zbytniego wgłębiania się w sprawę. Nadto wymaga podkreślenia, że skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, poczynionych przez Sąd II instancji w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. Przenosząc rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarga kasacyjna nie spełnia określonych wyżej kryteriów, które mogłyby wskazywać na występowanie w przedmiotowej sprawie przesłanki z art. 398⁹ §1 pkt 4) k.p.c. Przedstawiona, natomiast, przez pozwanego argumentacja, na okoliczność dowiedzenia oczywistej zasadności jego skargi, stanowi jedynie zwykłą polemikę z treścią wydanych w przedmiotowej sprawie orzeczeń, Sądów obu instancji, z których to rozstrzygnięć można wywnioskować, że roszczenie powodów znajduje swoje uzasadnienie w stanie prawnym i faktycznym. Samo orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Lublinie oraz jego pisemne uzasadnienie wskazuje, iż Sąd ten dokonał prawidłowej analizy i oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie oraz, że odniósł się do wszystkich zarzutów podnoszonych w apelacji złożonej 28 listopada 2018 r. Jednocześnie uszło uwagi skarżącego, że Sąd Najwyższy z uwagi na jego pozycję ustrojową nie jest uprawniony do badania zasadności ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przed sądem I instancji; nie może też dokonywać własnych ustaleń faktycznych odmiennych od przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku.

Prowadzenie postępowania dowodowego w drugiej instancji, nawet w szerokim zakresie, i dokonanie na jego podstawie samodzielnych, odmiennych ustaleń, nie prowadzi do naruszenia konstytucyjnego prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji (art. 78 Konstytucji RP), jak również dwuinstancyjnego modelu postępowania sądowego, statutowanego w art. 176 ust. 1 Konstytucji RP (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 marca 2003 r., SK 8/02, OTK-A 2003, Nr 3, poz. 20 i postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 listopada 2010 r., Ts 49/10, OTK-B 2011, Nr 1, poz. 90 i z dnia 6 października 2015 r., Ts 52/14, OTK-B 2015, postanowienie SN z 27 maja 2022r., III CZ 69/22).

Odnośnie, zaś, do zarzutu naruszenia art. 527 k.c. uprawniony jest wniosek, że zasadnie uznano w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Lublinie, iż skarżący nie obalił domniemania z art. 527 § 3 k.c., a wszystkie przesłanki wynikające z przepisu art. 527 k.c. w realiach przedmiotowej sprawy zostały spełnione. Sąd Najwyższy zarazem zwraca uwagę, że względu na regulację zawartą w art. 398³ § 3 k.p.c., że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Wprawdzie przepis ten nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów. Nadto należy również stwierdzić, że Sąd Najwyższy nie dopatrył się okoliczności, które determinowałyby nieważność postępowania, a którą to przesłankę Sąd ten bierze pod uwagę z urzędu (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Mając powyższe rozważania na względzie orzeczono, jak w treści postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

